

6. Кужелєв М. О. Формування парадигми корпоративної соціальної відповідальності в Україні. *Економічний часопис-XXI*. 2015. № 3-4(1). С.60–63
7. Кредитування бізнесу та населення надалі зростає, а якість кредитного портфеля поліпшується понад рік – Огляд банківського сектору. *Національний банк України*. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/kredituvannya-biznesu-ta-naselennya-nadali-zrostaye-a-yakist-kreditnogo-portfelya-polipshuyetsya-ponad-rik--oglyad-bankivskogo-sektoru>.
8. Швеція допомагатиме Україні у реформуванні національної системи управління відходами за європейськими стандартами. *Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України*. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/shvetsiia-dopomahatyme-ukraini-u-reformuvanni-natsionalnoi-systemy-upravlinnia-vidkhodamy-za-ievropeiskymy-standartamy>
9. Міцкевич А. Уряд Італії готовий фінансувати будівництво двох сміттєпереробних заводів на Закарпатті. *ZAXID.NET*. URL: <https://zaxid.net/uryad-italiyi-gotoviy-finansuvati-budivnitstvo-dvoh-smittyeper-erobnih-zavodiv-na-zakarpatti-n1594888>
10. Україна та Японія підписали 56 документів на Конференції з економічного розвитку та відбудови в Токіо. *Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України*. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/ukraina-ta-iaponiia-pidpysaly-56-dokumentiv-na-konferentsii-z-ekonomichnoho-rozvytku-ta-vidbudovy-v-tokio>.
11. Харків Новини. Відходи після руйнацій: у Харкові їх почали переробляти, 2024. *YouTube*. URL: https://www.youtube.com/watch?v=2u1muPnT_M

Лутфулліна А.В., Капшук М.О.
Національний університет «Києво-Могилянська академія»,
студентки БП-1 «Маркетинг»

ГЕНЕРАТОРИ, ДРОНИ І СТАРТАПИ: ЯК ІННОВАЦІЇ ВОЄННОГО ЧАСУ СТАЮТЬ ОСНОВОЮ ЕКОНОМІЧНОГО МАЙБУТНЬОГО

Війна в Україні стала не лише важким випробуванням, а й приводом для нових технологічних рішень. Дефіцит енергетичних ресурсів, потреба в ефективних засобах ведення війни та забезпечення життєдіяльності населення стимулювали розвиток інновацій. Вони стають ключовими елементами, що допомагають адаптуватися до кризових умов та створюють нові можливості. Генератори стали базовим інструментом енергозабезпечення, дрони – ключовими у військовій тактиці, а стартапи допомагають у відновленні економіки. Водночас виникає проблема інтеграції інновацій воєнного часу у повоєнну економіку. Тому необхідно оцінити потенціал таких розробок як основи майбутньої економічної моделі країни.

Енергетична інфраструктура України зазнала значних пошкоджень під час війни. У 2022 році в країну було імпортовано понад 390 тисяч генераторів [1].

Кампанії на кшталт «Генератори надії» від міжнародних партнерів забезпечили критично важливі об'єкти, такі як лікарні, школи та комунальні служби — додатковими джерелами енергії [2]. У 2023 році доставка генераторів в Україну залишалася на високому рівні, зокрема ввезено близько 354 тисяч одиниць, що свідчить про стабільний попит, хоча він дещо знизився у порівнянні з піковими показниками 2022 року [1]. У 2024 році статистка демонструє приблизно таку ж кількість ввезених генераторів, як і в 2023 році, а саме 354 тисячі [1]. Попит на генератори спричинив ріст ринку альтернативної енергетики, а також стимулював дискусії про розвиток альтернативних джерел енергії для забезпечення стабільного живлення у великих містах. Цей процес став поштовхом до впровадження сучасних енергетичних рішень та розробки стратегій енергетичної безпеки країни. Одним із найяскравіших прикладів є створення сонячних електростанцій із системами накопичення енергії в зоні бойових дій [8]. Наприклад, в деяких громадах, які постраждали від руйнувань, впроваджуються автономні сонячні міні-електростанції з батареями, які забезпечують стабільне живлення критичної інфраструктури.

Доцільно згадати дрони, які стали основним інструментом не лише у військових операціях, а й у цивільних цілях. У 2023 році Україна стала одним із найбільших користувачів дронів у Європі [3]. На платформі Brave1 з квітня 2023 року зібралось 820 defence-tech проєктів, з яких найбільше виробників безпілотників, вони займають 20%. До 2022-го в Україні було близько 20 компаній, наприклад Ukrspesystems або Skyeton, станом на грудень стало понад 200, повідомляє пресслужба Мінстратегпрому [3]. У 2023-му уряд виділив на «Армію дронів» 40 млрд грн, у проєкті держбюджету 2024 на дрони було закладено 48 млрд грн [3]. Розвиток таких технологій відкрив можливості для створення нових інженерних рішень і навіть експорту українських дронів на міжнародний ринок. У сільському господарстві дрони використовуються для аналізу стану полів, виявлення шкідників, оптимізації зрошення та внесення добрив, що значно підвищує ефективність виробництва. У медицині вони забезпечують оперативну доставку ліків у важкодоступні регіони, особливо під час надзвичайних ситуацій або військових конфліктів. Крім того, українські дрони активно використовуються в енергетичному секторі для інспекції електромереж, трубопроводів та об'єктів інфраструктури, що зменшує ризики для людей і скорочує час перевірок. Експорт українських дронів також демонструє значний потенціал. Країни Європи, Азії та Близького Сходу вже зацікавлені у співпраці з українськими розробниками завдяки їхнім конкурентним рішенням у сфері безпілотних технологій. У майбутньому дрони можуть стати основою для нових сфер використання, таких як створення карт високої точності та управління міською інфраструктурою.

Також воєнний час дав поштовх розвитку стартапів у сфері технологій і виробництва. «Українська стартап-екосистема, що налічує понад 2600 стартапів, стрімко зростає та впевнено заявляє про себе на міжнародній арені» – зазначає Наталія Кушерська, в. о. директора Фонду розвитку інновацій [5]. Наприклад,

компанії, що створюють модульні укриття та переносні електростанції, стали популярними завдяки своїй мобільності та ефективності. Українські стартапи, які впроваджують розумні системи для енергозбереження, отримують підтримку від ЄС та США, що сприяє міжнародному співробітництву і залученню інвестицій [6]. Крім того, багато стартапів зосереджуються на розробці технологій подвійного призначення, які можна використовувати як у військовій, так і у цивільній сферах. Наприклад, автономні системи моніторингу безпеки та програмне забезпечення для координації рятувальних операцій стають важливими інструментами в умовах війни. Інновації у сфері 3D-друку також отримали значний розвиток, наприклад українські компанії створюють деталі для військової техніки, медичні протези та навіть елементи тимчасового житла, що робить технологію надзвичайно затребуваною. Завдяки підтримці міжнародних партнерів і спрощеним процедурам отримання грантів, українські стартапи мають можливість не лише розвивати внутрішній ринок, а й виходити на глобальний рівень. Зокрема, Європейський інвестиційний банк і американські венчурні фонди активно фінансують перспективні проєкти, спрямовані на сталий розвиток, кібербезпеку та інновації у відновленні інфраструктури [6]. Також у 2023 році український технологічний сектор посів 46 місце у топ-100 країн згідно з Global Startup Ecosystem Index від Startupblink [4].

Отже, інновації, які виникли через потребу пристосуватися до реалій війни, формують нову економіку України. Генератори стали тимчасовим, але ефективним засобом вирішення проблеми енергопостачання, водночас відкриваючи нові перспективи для інвестицій у відновлювані джерела енергії та модернізацію енергетичної інфраструктури. Дрони відкривають нові можливості у військовій, сільськогосподарській, медичній та логістичній сферах, закладаючи перспективи для експорту інновацій. Стартапи, підтримувані міжнародними партнерами, спрямовані на сталий розвиток і відновлення інфраструктури. Усі ці розробки не лише адаптують економіку до умов війни, але й мають всі шанси стати фундаментом нової економічної моделі, орієнтованої на сталий розвиток, технології та міжнародне співробітництво. Це не лише сприятиме післявоєнному відновленню, а й створює можливості виходу України на міжнародну арену.

Список використаних джерел

1. Імпорт генераторів в Україну. <https://onyx-trade.com>. URL: <https://onyx-trade.com/blog/import-generatoriv-v-ukrayinu/> (дата звернення: 20.11.2024).
2. Генератори надії. <https://ukraine.europarl.europa.eu/>. URL: <https://ukraine.europarl.europa.eu/uk/support-for-ukraine/generators-of-hope> (дата звернення: 20.11.2024).
3. Мельник Т. Від нуля до армії стартапів. У 2023 році в Україні розвинулися сотні виробників дронів, роботів і РЕБ. що заважає їм рости ще швидше? Forbes.ua | Бізнес, мільярдери, новини, фінанси, інвестиції, компанії. URL:

<https://forbes.ua/innovations/u-2023-rotsi-v-ukraini-rozvinulisya-sotni-oboronnikh-startapiv-27122023-18160> (дата звернення: 20.11.2024).

4. Global startup ecosystem index 2024: ukraine in the top 50. <https://usf.com.ua>. URL: <https://usf.com.ua/en/global-startup-ecosystem-index-2024-ukraine-in-the-top-50/> (дата звернення: 20.11.2024).

5. На Web Summit 2024 представлені 24 українські стартапи. HiTech.Expert | твоя мобільна енциклопедія: технології та комунікації. URL: <https://expert.com.ua/190791-na-web-summit-2024-predstavleni-24-ukrainski-startapy.html> (дата звернення: 20.11.2024).

6. Ukrinform. Європейський інвестиційний банк збільшить допомогу для енергетики та бізнесу в Україні. Укрінформ - актуальні новини України та світу. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3888271-evropejskij-investicijnij-bank-zbilsit-dopomogu-dla-energetiki-ta-biznesu-v-ukraini.html> (дата звернення: 20.11.2024).

7. Про нас - укрспецсистемс. UKRSPECSYSTEMS. URL: <https://ukrspecsystems.com/uk/about> (дата звернення: 20.11.2024).

8. СЕКТОР СОНЯЧНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ УКРАЇНИ: ПОТОЧНИЙ СТАН ТА НОВІ ВИКЛИКИ – ProfBuild. 'Prof Build' - Всеукраїнський діловий інформаційно - аналітичний журнал про сучасному будівництві. URL: <https://www.profbuild.in.ua/uk/vsi-statti-zhurnala-prof-build/5933-sektor-sonyachnoji-energetiki-ukrajini-potochnij-stand-ta-novi-vikliki> (дата звернення: 21.11.2024).

Павлюк М.О., Кушнір А.О.

Національний університет «Києво-Могилянська академія»,
студентки БП-1 «Маркетинг»

Науковий керівник: доктор філософії з економіки,
старший викладач Палієнко Т.П.

ПІДТРИМКА СТАРТАПІВ – КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВІЙНИ З РФ

Повномасштабна війна в Україні вимагає перегляду підходів до формування політики у сфері державного регулювання економіки та пошуку нових ефективних методів державного управління.

Через повномасштабну війну з РФ економіка України зіштовхнулася із численними викликами: падіння виробництва, ріст числа безробітних, послаблення стійкості державних фінансів, загрози валютній стабільності.

Прогнози подальшого зростання української економіки теж варіюються у дуже скромних масштабах: від +0,3% у 2023 р. до +6,4% у 2025 р.[1]. Це дуже мало як для умов воєнного часу, так і для умов ймовірного повоєнного відновлення.

Стартапи є важливим інструментом для розвитку інновацій та створенню